

ตัวแบบอิสลามโฟเบียในประเทศไทย

Model of Islamophobia in Thailand

หทัยพันธ์ สุนทรพิพิธ¹ และ นิพนธ์ โชะเฮง²

Hathaipan Soonthornpipit¹ and Nipon Sohngeng²

คณะรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง

Faculty of Political Science, Ramkhamhaeng University, Thailand

Corresponding Author, Email: hathaipun.so@ssru.ac.th¹

Received: 2023-6-22; Revised: 2024-2-18; Accepted: 2024-3-5

บทคัดย่อ

การศึกษานี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) พัฒนาตัวแบบสมการโครงสร้างอิสลามโฟเบียในประเทศไทย และ 2) นำเสนอแนวทางการลดกระแสอิสลามโฟเบียในประเทศไทย โดยใช้กระบวนการวิจัยแบบผสมผสานเชิงพรรณนา และการวิจัยเชิงปริมาณ โดยรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างประชาชนชาวไทยพุทธจากพื้นที่ตั้งเครือข่ายจำนวน 510 ตัวอย่าง และวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้เทคนิคการวิเคราะห์โมเดลสมการโครงสร้าง การวิจัยเชิงคุณภาพ ทำการสัมภาษณ์เชิงลึกจากผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในชุมชนจำนวน 15 คน ด้วยการเลือกตัวอย่างแบบเจาะจง และใช้การวิเคราะห์เนื้อหาในการวิเคราะห์ข้อมูล

ผลการวิเคราะห์ พบว่า 1) ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์เชิงสาเหตุต่ออิสลามโฟเบียในประเทศไทย ตัวบ่งชี้มีน้ำหนักองค์ประกอบระหว่าง .50 ถึง .91 และทุกตัวแปรบ่งชี้มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 แสดงว่าตัวบ่งชี้ทุกตัวเป็นตัวบ่งชี้ที่สำคัญของโมเดลอิสลามโฟเบียในประเทศไทย สมการโครงสร้างของตัวแบบปัจจัยเชิงสาเหตุที่พัฒนาขึ้นพบว่ามีค่าสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ในระดับดีมาก (Chi-square = 35.732, CMIN/df = 1.261, df = 68, p-value = 0.072, GFI = 0.98, CFI = 0.998, NFI = 0.990, RMSEA = 0.023, TLI = 0.996) และ 2) การนำเสนอแนวทางการลดกระแสอิสลามโฟเบียในประเทศไทย ผู้วิจัยพบว่าผลการวิจัยสนับสนุนตามทฤษฎีที่ได้ทำการศึกษาอย่างชัดเจนว่าการลดกระแสอิสลามโฟเบียในประเทศไทย ควรให้น้ำหนักกับปัจจัยด้านการรับรู้ภัยคุกคามระหว่างกลุ่มมากที่สุด รองลงมาเป็นด้านความรู้เกี่ยวกับอิสลาม ด้านการติดต่อระหว่างกลุ่ม และด้านความเคร่งศาสนาพุทธ เนื่องจากมีอิทธิพลทางตรงและทางอ้อมต่ออิสลามโฟเบียในประเทศไทย ผลการวิจัยเชิงคุณภาพยังพบว่าปัจจัยสำคัญที่มีอิทธิพลต่อโรคกลัวอิสลามในประเทศไทยมีความสอดคล้องกับผลการวิจัยเชิงปริมาณในทุกประเด็น

คำสำคัญ: อิสลามโฟเบีย, การติดต่อระหว่างกลุ่ม, ความเคร่งศาสนา, ความรู้เกี่ยวกับอิสลาม, ภัยคุกคามระหว่างกลุ่ม

Abstract

This study aims to 1) Develop the Islamophobia model in Thailand and 2) To present guidelines for reducing Islamophobia in Thailand. The study used an explanatory mixed-method research process, which mainly used quantitative research and qualitative research to support the quantitative research results. This study collected data from 510 Thai Buddhist people from critical areas and analyzed the data using structural equation modeling

techniques. Then, 15 in-depth interviews with community stakeholders were conducted using purposive sampling and content analysis to analyze the data.

The analysis found that: 1) Factors that have a causal relationship with Islamophobia in Thailand, the indicators have component weights ranging from .50 to .91, and each indicator variable has statistical significance at the .001 level, indicating that each indicator is an essential indicator of the Islamophobia model in Thailand. The results of the structural equation analysis of the developed causal factors model were found to be consistent with the empirical data at a very high level (Chi-square = 35.732, CMIN/df = 1.261, df = 68, p-value = 0.072, GFI = 0.98, CFI = 0.998, NFI = 0.990, RMSEA = 0.023, TLI = 0.996). 2) Present guidelines for reducing Islamophobia in Thailand. The researcher found that the research results support the theory that has been studied in reducing Islamophobia in Thailand. The factor of perceived intergroup threats should receive the most weight. Following that is knowledge of Islam. Intergroup contact and religiosity because Islamophobia has both a direct and indirect influence in Thailand.

Keywords: Islamophobia, Intergroup Contact, Religiosity, Knowledge of Islam, Intergroup Threats

บทนำ

ในปัจจุบัน “อิสลามโฟเบีย” (Islamophobia) หรือ “ความหวาดกลัวอิสลาม” รวมถึง การมีอคติ การเลือกปฏิบัติ หรือความเกลียดชังต่อศาสนาอิสลามและชาวมุสลิมนั้น ไม่ได้ถูกจำกัดอยู่แค่ในโลกตะวันตกแต่อย่างใด แต่กลายเป็นปรากฏการณ์และปัญหาที่ทวีความรุนแรงเพิ่มขึ้นเรื่อย ๆ ในหลาย ๆ ประเทศในแถบภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ อาทิ กระแสอิสลามโฟเบียที่มีต่อชนกลุ่มน้อยชาวมุสลิมโดยเฉพาะชาวโรฮิงญาในเมียนมาที่นำโดยพระสงฆ์ชาตินิยมหัวรุนแรงในปี ค.ศ. 2013 และวิกฤตการณ์ฆ่าล้างเผ่าพันธุ์ชาวโรฮิงญาในรัฐยะไข่โดยกองทัพเมียนมาในปี ค.ศ. 2016 นำไปสู่การอพยพลี้ภัยของชาวโรฮิงญามากกว่า 700,000 คน ไปยังค่ายผู้ลี้ภัยในบังกลาเทศ

ในกรณีของประเทศไทยที่มีชาวมุสลิมประมาณ 5-6% ของสัดส่วนประชากรนั้น ก็มีเหตุการณ์ที่มีต้นเหตุจากกระแสอิสลามโฟเบียเกิดขึ้นและถูกเปิดเผยต่อสาธารณชนบ่อยครั้งอย่างต่อเนื่อง อาทิ การประท้วงการก่อสร้างมัสยิดที่จังหวัดเชียงราย น่าน บึงกาฬ มุกดาหาร นครพนม สกลนคร และขอนแก่น รวมถึงการต่อต้านการสร้างนิคมอุตสาหกรรมฮาลาลในจังหวัดเชียงใหม่ และการต่อต้านการสร้างอาคารที่สะท้อนอัตลักษณ์ความเป็นมุสลิมในจังหวัดนครศรีธรรมราช โดยสาเหตุของกระแสอิสลามโฟเบียส่วนใหญ่มาจากการไม่ยอมรับศาสนาอิสลามของชุมชนท้องถิ่น วาทกรรมและการแบ่งขั้วทางการเมือง รวมถึงการนำเสนอภาพเชิงลบ และสร้างภาพเหมารวมเชิงลบเกี่ยวกับชาวมุสลิมโดยสื่อกระแสหลักและกระแสรอง

จากปรากฏการณ์อิสลามโฟเบียที่พบเห็นได้อย่างง่ายดายและมากขึ้นอย่างน่ากังวล นำไปสู่การดำเนินการเพื่อต่อต้านเพื่อลดกระแสการต่อต้านอิสลามจากรัฐบาล ผู้นำประเทศ และองค์การระหว่างประเทศทั่วโลก อาทิ องค์การสหประชาชาติได้ออกมาเรียกร้องให้รัฐบาลประเทศต่าง ๆ ใช้มาตรการที่จำเป็นทั้งหมดต่อสู้กับการเลือกปฏิบัติต่อชาวมุสลิมทั้งทางตรงและทางอ้อม และห้ามการสนับสนุนความเกลียดชังทางศาสนาที่ก่อให้เกิดความรุนแรง การออกมาเรียกร้องของผู้แทนพิเศษของรัฐมนตรีต่างประเทศมาเลเซียที่ต้องการให้อิสลามโฟเบียเป็นความผิดทางอาญาในหลาย ๆ ประเทศ และรวมถึงการที่ประธานาธิบดีเรเจป ทายยิบ

แอร์โดกอัน (Recep Tayyip Erdoğan) ของตุรกี กล่าวประณามอิสลามโฟเบียว่าชาวมุสลิมกำลังต่อสู้กับ “ไวรัส” ของอคติต่ออิสลามควบคู่ไปกับไวรัสโคโรนาที่ร้ายแรงในปัจจุบันอีกด้วย (Doger & Ali, 2023)

จะเห็นได้อย่างชัดเจนว่า อิสลามโฟเบียหรือความหวาดกลัวอิสลามนั้นเป็น “ภัยพิบัติชัดเจน” (Clear and Present Danger) อันอาจเกิดขึ้นได้ทุกขณะ ดังนั้น การศึกษาทำความเข้าใจกับปัญหานี้จึงเป็นเรื่องเร่งด่วนอย่างยิ่ง เนื่องจากกระแสอิสลามโฟเบียที่ได้กระจายตัวอยู่ทั่วทุกภูมิภาคเป็นปรากฏการณ์ที่เป็น “สัญญาณเตือนภัยล่วงหน้า” (Early Warning System) ว่าได้เกิดสภาวะที่ไม่ปกติขึ้นในสังคมไทยในปัจจุบัน และอาจจะมีแนวโน้มที่จะนำไปสู่ความขัดแย้งระหว่างชาวพุทธและมุสลิมในระดับที่รุนแรงเพิ่มมากขึ้นดังเช่นที่เกิดขึ้นในประเทศเมียนมาได้ ยิ่งไปกว่านั้น ถึงแม้ว่าอิสลามโฟเบียนั้นจะไม่ใช่อปรากฏการณ์ที่เกิดขึ้นใหม่ แต่การศึกษาที่เกี่ยวข้องกับแนวคิดนี้ก็ยังมียุ่ค่อนข้างจำกัดในประเทศไทย อีกทั้งงานวิจัยส่วนใหญ่ก็มุ่งเน้นไปที่การศึกษาเกี่ยวกับปรากฏการณ์ในโลกตะวันตก และมีอยู่น้อยมากในบริบทของภูมิภาคเอเชีย ด้วยเหตุนี้ การศึกษาที่มุ่งเน้นการสำรวจ ตรวจสอบ และทำความเข้าใจกับกระแสอิสลามโฟเบียในประเทศไทยจึงเป็นเรื่องที่สำคัญมาก (Kenny, 2021)

จากความเป็นมาและความสำคัญของปัญหาดังที่ได้กล่าวมาข้างต้น การศึกษาในการพัฒนาตัวแบบอิสลามโฟเบียในประเทศไทยในครั้งนี้ จึงมุ่งเน้นที่จะค้นหาปัจจัยเหตุและผลที่มีอิทธิพลต่ออิสลามโฟเบียเพื่อนำไปสู่การพัฒนาและตรวจสอบตัวแบบอิสลามโฟเบีย และนำไปพัฒนาเป็นแนวทางในการให้ข้อมูลที่ถูกต้องเกี่ยวกับศาสนาอิสลาม รวมถึงส่งเสริมความเข้าใจอันดีระหว่างชาวไทยพุทธและมุสลิม เพื่อเป็นการลดกระแสอิสลามโฟเบียในประเทศไทย

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อพัฒนาตัวแบบสมการโครงสร้างอิสลามโฟเบียในประเทศไทย
2. เพื่อนำเสนอแนวทางการลดกระแสอิสลามโฟเบียในประเทศไทย

การทบทวนวรรณกรรม

อิสลามโฟเบียเป็นคำที่แพร่หลายในศตวรรษที่ 21 โดยเฉพาะหลังเหตุการณ์การโจมตีของกลุ่มผู้ก่อการร้ายอัลกออิดะห์ในปี ค.ศ. 2001 อย่างไรก็ตามวาทกรรมนี้เป็นปรากฏการณ์ที่ขาดความหมายและความเข้าใจที่ชัดเจน ทั้งนี้ รายงานของ Runnymede Trust อธิบายว่า “อิสลามโฟเบียคือความเป็นปรปักษ์ต่ออิสลามอย่างไม่มีมูลเหตุ อีกทั้งยังรวมไปถึงผลในทางปฏิบัติของความเป็นปรปักษ์ดังกล่าวในการเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรมต่อบุคคลและชุมชนมุสลิม และการกีดกันชาวมุสลิมออกจากกิจการทางการเมืองและสังคมกระแสหลัก” (Runnymede Trust, 1997) ในขณะที่องค์การความร่วมมืออิสลาม (Organisation of Islamic Cooperation: OIC) ได้ให้คำจำกัดความอิสลามโฟเบียว่าเป็น “รูปแบบร่วมสมัยของการเหยียดเชื้อชาติและความเกลียดชังชาวต่างชาติที่ได้รับแรงบันดาลใจจากความกลัว ความไม่ไว้วางใจ และความเกลียดชังอิสลามและชาวมุสลิมที่ไม่มีมูลความจริง” (Organisation of Islamic Cooperation, 2008) ยิ่งไปกว่านั้น งานวิจัยของ Lee, S. A., Gibbons, J. A., Thompson, J. M., & Timani, H. S. (2009) ที่พัฒนามาตรวัดอิสลามโฟเบีย (Islamophobia Scale) ได้อธิบายถึงความกลัวที่มีต่อกลุ่มใดกลุ่มหนึ่งว่าเกี่ยวข้องอย่างใกล้ชิดกับเจตคติที่เป็นอคติ (Prejudicial Attitudes) และพฤติกรรมที่เลือกปฏิบัติ (Discriminatory Behaviors) ดังนั้นอิสลามโฟเบียจึงมีลักษณะเฉพาะของอารมณ์หวาดกลัวและอคติต่อศาสนาอิสลามและพฤติกรรมในการเลือกปฏิบัติต่อชาวมุสลิม ด้วยเหตุนี้ ผู้วิจัยสรุปได้ว่า อิสลามโฟเบียถือได้ว่าเป็นอคติประเภทหนึ่งที่มีต่อชาวมุสลิมที่เกี่ยวข้องกับองค์ประกอบด้านความรู้สึกต่อต้านอิสลาม และองค์ประกอบด้านพฤติกรรมต่อต้านมุสลิม

ในขณะเดียวกัน ทฤษฎีการติดต่อระหว่างกลุ่มที่พัฒนาขึ้นโดย Allport (1954) อธิบายว่าการติดต่อระหว่างกลุ่มสามารถลดอคติต่อสมาชิกกลุ่มอื่นได้ ซึ่งสมมติฐานนี้ได้ถูกนำมาใช้ศึกษาเกี่ยวกับปรากฏการณ์อิสลามโฟเบียในโลกตะวันตกอย่างกว้างขวาง โดยการศึกษาจำนวนมากพบว่า ปริมาณ (Quantity) และคุณภาพ (Quality) ของการติดต่อที่มีความสัมพันธ์กับการลดอคติ โดยปริมาณการติดต่อมีความสัมพันธ์กับระดับความถี่ที่บุคคลมีการเผชิญหน้าของสมาชิกระหว่างกลุ่มโดยตรง ในขณะที่คุณภาพการติดต่อสะท้อนถึงขอบเขตของการเผชิญหน้าของสมาชิกระหว่างกลุ่มแบบซึ่งหน้าโดยมีประสบการณ์ทั้งในเชิงบวกและเชิงลบ (Islam & Hewstone, 1993; Kanamori, 2019) ยิ่งไปกว่านั้น มีงานวิจัยที่สำคัญจำนวนมากที่พบว่าการติดต่อกับชาวมุสลิมมีความเชื่อมโยงอย่างชัดเจนกับทัศนคติต่อรับด้านดีกับชาวมุสลิม (Pickel & Öztürk, 2018; Tausch, Hewstone & Roy, 2009) อีกทั้ง งานวิจัยบางส่วนอธิบายเพิ่มเติมว่า การขยายการติดต่อ (Extended Contact) เป็นตัวทำนายเจตคติระหว่างกลุ่มและช่วยลดอคติได้ เนื่องจากการที่มีเพื่อนนอกกลุ่มหรือเป็นสมาชิกของกลุ่มอื่นจะเพิ่มโอกาสที่คน ๆ หนึ่งจะได้สัมผัสและพบปะกับสมาชิกนอกกลุ่มมากยิ่งขึ้น กลายเป็นการติดต่อเชิงบวกซึ่งมีความสำคัญมากในการปรับปรุงความสัมพันธ์ระหว่างกลุ่ม (Munniksma, et al., 2013; Pettigrew & Tropp, 2006; Turner et al., 2008) ด้วยเหตุนี้ จึงกล่าวได้ว่าการติดต่อระหว่างกลุ่มมีอิทธิพลเชิงบวกต่ออิสลามโฟเบีย

แนวคิดด้านจิตวิทยาที่อธิบายความขัดแย้งและเชื่อมโยงแรงจูงใจทางศาสนากับอคติ ถูกพัฒนาขึ้นโดย Allport & Ross (1967) และ Alston (1975) โดยได้อธิบายว่า ความเคร่งศาสนา (religiosity หรือ religiousness) นั้นเกี่ยวข้องกับระดับของความสัมพันธ์หรือการยอมรับในการเข้าร่วมปฏิบัติศาสนกิจและกิจกรรมต่าง ๆ ทางศาสนา รวมไปถึงการยอมรับเลื่อมใสในตัวผู้นำศาสนาของบุคคล ๆ หนึ่ง และได้จำแนกความเคร่งศาสนาไว้สองด้าน คือแรงจูงใจภายใน (Intrinsic) ซึ่งเกี่ยวข้องกับความเชื่อของศาสนาที่มีอิทธิพลต่อความคิด คุณค่า และเป้าหมายของแต่ละบุคคล และแรงจูงใจภายนอก (Extrinsic) ซึ่งเกี่ยวเนื่องกับวิธีการที่บุคคลที่ทำหน้าที่หรือแสดงออกตามแนวปฏิบัติของศาสนา รวมไปถึงวิธีการที่ศาสนาชี้นำบุคคลในการใช้ชีวิตประจำวัน ซึ่งคนที่มีแรงจูงใจภายในสูงนั้นมีแนวโน้มที่จะมีระดับของอคติที่ต่ำ ในขณะที่คนที่มีระดับแรงจูงใจภายนอกที่สูงจะมีแนวโน้มที่จะมีระดับของอคติที่สูงเช่นกัน (Allport & Ross, 1967)

แนวคิดนี้นำไปสู่สมมติฐานที่กล่าวว่าระดับความเคร่งศาสนาของบุคคลมีอิทธิพลต่ออคติที่มีต่อบุคคลที่มาจากกลุ่มศาสนาที่แตกต่างกัน โดยบุคคลนั้นอาจจะคิดว่าบุคคลที่เป็นสมาชิกของศาสนาอื่นมีความแตกต่างกันมากเกินไปจากกลุ่มของตนเอง เป็นสาเหตุที่ทำให้เกิดการปฏิเสธที่จะเรียนรู้ซึ่งกันและกัน นำไปสู่การรับรู้ข้อมูลอย่างไม่เป็นกลางและมองศาสนาอื่นเป็นภัยคุกคามอีกด้วย ยิ่งไปกว่านั้น งานวิจัยหลายชิ้นพบว่า ผู้นับถือศาสนานิกายรากฐานนิยม (Fundamentalism) นั้นส่วนใหญ่มีความเกี่ยวข้องกับอคติที่มากขึ้นต่อศาสนาอิสลามและชาวมุสลิม โดยเฉพาะชาวมุสลิมที่เป็นชนกลุ่มน้อยในสังคมหรือเป็นผู้อพยพ (Croucher et al., 2014; Yendell & Huber, 2020a; Yendell & Huber, 2020) ด้วยเหตุนี้ จึงกล่าวได้ว่าระดับความเคร่งศาสนาของบุคคลนั้นมีความสัมพันธ์เชิงลบกับอิสลามโฟเบียอย่างชัดเจน

ในขณะเดียวกัน Novotný & Polonský (2011) ได้อธิบายว่าผู้ที่ไม่ใช่ชาวมุสลิมส่วนใหญ่จะมีความรู้เพียงเล็กน้อยเกี่ยวกับคำสอนของศาสนาอิสลามและวิถีชีวิตของชาวมุสลิม และส่วนมากจะมีเจตคติเชิงลบต่อศาสนาอิสลาม โดยเชื่อว่าศาสนาอิสลามเป็นศาสนาที่มีแนวโน้มในการสนับสนุนความรุนแรงมากกว่าศาสนาอื่น ด้วยเหตุนี้ ตัวแปรความรู้เกี่ยวกับอิสลามจึงเป็นตัวแปรที่สำคัญที่มีอิทธิพลในการทำนายเจตคติที่มีต่อศาสนาอิสลามและชาวมุสลิมได้อย่างดี ทั้งนี้ งานวิจัยของ Mansouri & Vergani (2018) พบว่าปัจจัยความรู้เกี่ยวกับอิสลามเป็นปัจจัยสำคัญที่ช่วยลดระดับของอคติในหลาย ๆ บริบท โดยเฉพาะอคติด้านลบที่มีต่อชาวมุสลิมหรืออิสลามโฟเบีย อย่างไรก็ตาม การศึกษาของ Dunn (2005; 2020) พบว่าอิสลามโฟเบียในปัจจุบันนอกจากที่จะแพร่หลายอยู่ในสังคมแล้ว ยังได้ถูกปรับให้เป็นเรื่องปกติในชีวิตประจำวันโดยสื่อกระแส

หลักอีกด้วย ด้วยสาเหตุนี้เอง การวิจัยในปัจจุบันส่วนใหญ่จึงให้ความสำคัญไปที่ตัวแปรความรู้เกี่ยวกับอิสลามเพิ่มมากขึ้น

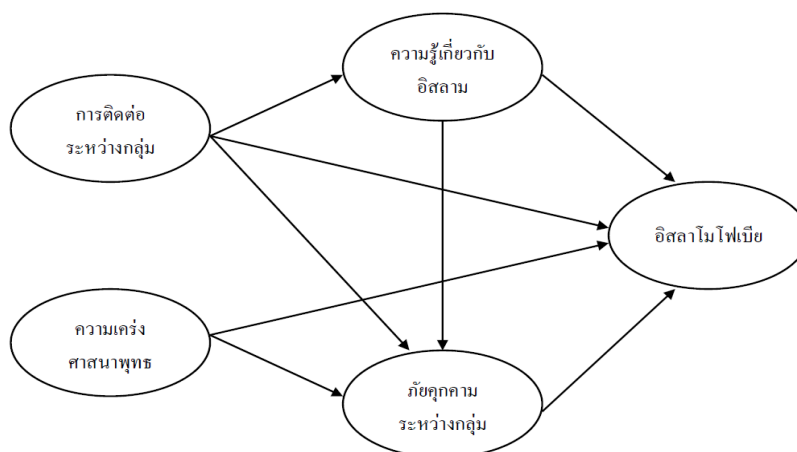
ทั้งนี้ ตัวแปรความรู้เกี่ยวกับอิสลามเป็นตัวแปรที่สำคัญที่มีอิทธิพลในการทำนายเจตคติและอคติได้อย่างดี และมีความสัมพันธ์เกี่ยวเนื่องกับทฤษฎีการติดต่อระหว่างกลุ่มและทฤษฎีภัยคุกคามระหว่างกลุ่ม โดยการวิจัยหลายชิ้นพบว่าตัวแปรนี้เป็นตัวแปรสำคัญที่สามารถลดระดับของอคติได้ในหลากหลายบริบท โดยเฉพาะอคติด้านลบที่มีต่อชาวมุสลิมหรืออิสลามโฝเบีย งานวิจัยของ Dunn (2004) พบว่าถ้าบุคคลมีความรู้เกี่ยวกับแนวคิดของกลุ่มอื่น บรรทัดฐาน บทบาท และรูปแบบของพฤติกรรม น้อยเพียงใด ก็จะมีแนวโน้มของการถูกมองเป็นภัยคุกคามมากยิ่งขึ้น ในทำนองเดียวกัน งานวิจัยของ O'Donnell, Davis, & Ewart (2017) และ O'Donnell, Ewart, & Alston-Knox (2017) พบว่า การมีความรู้เกี่ยวกับอิสลามหรือชาวมุสลิมน้อยเกินไป จะทำให้เกิดความรู้สึกถูกคุกคามจากศาสนาอิสลามหรือชาวมุสลิมได้ และในทางกลับกัน การที่มีความรู้เกี่ยวกับอิสลามมากขึ้นนั้นมีความสัมพันธ์เชิงลบกับการรับรู้ภัยคุกคาม ด้วยเหตุนี้ จึงกล่าวได้ว่าความรู้เกี่ยวกับอิสลามมีอิทธิพลโดยตรงกับอิสลามโฝเบีย

ทฤษฎีภัยคุกคามระหว่างกลุ่มนั้นถูกพัฒนาขึ้นโดย Stephan, Ybarra & Morrison (2009) ซึ่งอธิบายว่ากลุ่มชนต่าง ๆ ส่วนใหญ่อยู่รอดได้ด้วยความสามารถในการรักษาอัตลักษณ์ของกลุ่ม เช่นเดียวกับความสามารถในการปกป้องตนเองจากกลุ่มอื่น หรือผู้ที่เป็นภัยคุกคามต่อวิถีชีวิตของกลุ่มตน จึงอาจนำไปสู่ความเป็นปรปักษ์ระหว่างกลุ่มและอคติต่อกลุ่มอื่น เพราะผู้คนมีแนวโน้มที่จะคาดการณ์ภัยคุกคามจากกลุ่มอื่นที่ไม่ใช่กลุ่มตน ซึ่งเป็นการส่งเสริมให้เกิดอคติได้ โดยที่ภัยคุกคามประกอบไปด้วยภัยคุกคามเชิงสัญลักษณ์ หมายถึงการคุกคามต่อศาสนา ค่านิยม ความเชื่อ อุดมการณ์ และโลกทัศน์ของกลุ่ม ภัยคุกคามเชิงประจักษ์ หมายถึงภัยคุกคามต่ออำนาจ ทรัพยากร และความเป็นอยู่ที่ดีของสมาชิกทั้งหมดภายในกลุ่ม และภัยคุกคามความปลอดภัย หมายถึง การรับรู้ถึงภัยคุกคามต่อความปลอดภัยทางกายภาพ ความมั่นคง และสวัสดิภาพของกลุ่ม

ทฤษฎีนี้ได้รับการยอมรับและมีการวิจัยเพิ่มขึ้นมากในช่วงเวลาไม่กี่ปีที่ผ่านมา อีกทั้งได้มีการนำไปใช้ในการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภัยคุกคามระหว่างกลุ่มกับอิสลามโฝเบียระหว่างชาวมุสลิมและผู้ที่ไม่ใช่ชาวมุสลิม โดยงานวิจัยหลายชิ้นพบว่าเมื่อบุคคลมองว่ากลุ่มใดกลุ่มหนึ่งกำลังคุกคามความเป็นอยู่ที่ดีของกลุ่มตนเอง บุคคลนั้นก็จะมีทัศนคติและพฤติกรรมเชิงลบต่อกลุ่มนั้น ซึ่งในด้านของภัยคุกคามเชิงประจักษ์ ชาวมุสลิมอาจถูกมองว่าเป็นคู่แข่งทางเศรษฐกิจหรือการเมือง ซึ่งนำไปสู่การมองว่าเป็นภัยคุกคามต่อผลประโยชน์ของกลุ่มส่วนใหญ่ ในขณะที่ในด้านของภัยคุกคามเชิงสัญลักษณ์ พบว่าชาวมุสลิมที่มีการปฏิบัติทางศาสนาและประเพณีที่แตกต่าง จึงอาจถูกมองว่าเป็นภัยคุกคามต่อวัฒนธรรมหลักและบรรทัดฐานของสังคม ส่งผลให้เกิดความวิตกกังวลและมองชาวมุสลิมเป็นศัตรู (Tausch et al., 2009) และในด้านภัยคุกคามด้านความปลอดภัยนั้นก็เป็นตัวทำนายอิสลามโฝเบียที่ดีเนื่องจากมีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญในบริบทของสังคมที่มีความขัดแย้งกันอย่างรุนแรง (Uenal, 2016) ด้วยเหตุนี้ จึงสามารถกล่าวได้ว่าภัยคุกคามระหว่างกลุ่มมีอิทธิพลทางตรงกับอิสลามโฝเบียอย่างชัดเจน

กรอบแนวคิดการวิจัย

จากการทบทวนวรรณกรรม ผู้วิจัยได้นำมาสร้างเป็นกรอบแนวคิดในการวิจัยได้ดังภาพที่ 1

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย

แบบแผนของการวิจัย

การศึกษานี้เป็นการศึกษาวิจัยโดยใช้ระเบียบวิธีวิจัยแบบผสมผสานเชิงอธิบาย (Explanatory Mixed-methods Research)

ประชากรและตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้คือ ประชาชนชาวไทยพุทธที่มีอายุ 18 ปี บริบูรณ์ขึ้นไปอาศัยอยู่ในพื้นที่ตึงเครียด (เอกรินทร์ ต่วนศิริ และ อันวาร์ กอมะ, 2562) ในภาคเหนือ ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ และภาคใต้ของประเทศไทย ในการวิจัยเชิงปริมาณ กลุ่มตัวอย่างจะต้องมีขนาด 10-20 เท่าต่อพารามิเตอร์หรือตัวแปรสังเกตได้ทั้งหมดของตัวแบบที่ทำการศึกษา โดยการศึกษาครั้งนี้มีตัวแปรสังเกตได้ 16 ตัวแปร จึงต้องใช้กลุ่มตัวอย่างไม่ต่ำกว่า 320 คน (Hair et al., 2018; Schumacker & Lomax, 2016) โดยผู้วิจัยได้ส่งแบบสอบถามออกไป 550 ชุด แต่ได้กลับมา 510 ชุด และใช้การสุ่มตัวอย่างแบบชั้นภูมิ (Stratified Sampling) ตามสัดส่วนของประชากรในแต่ละจังหวัด จากนั้นทำการสุ่มตัวอย่างแบบง่าย (Simple Random Sampling) ในการวิจัยเชิงคุณภาพ ผู้ให้ข้อมูลหลักของการสัมภาษณ์เชิงลึกแบบเดี่ยว (In-depth Interview) ได้แก่ประชาชน 15 คน จาก 3 จังหวัด แบ่งตามภูมิภาค ตามหลักการ triangulation (Fugard, & Potts, 2015) จาก 5 กลุ่มอาชีพ คือ (1) ผู้รับจ้างทั่วไป (2) ผู้นำชุมชน (3) ข้าราชการ (4) นักวิชาการ และ (5) ผู้ประกอบการ โดยใช้วิธีการเลือกตัวอย่างแบบเจาะจง (Purposive Selection)

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือวิจัยสำหรับการวิจัยเชิงปริมาณ คือ แบบสอบถาม (Questionnaire) ที่มีการกำหนดช่วงคะแนนเฉลี่ยของแบบสอบถาม โดยใช้มาตราไลเกิร์ต (Likert Scale) 7 ระดับ โดยผลการทดสอบเครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา พบว่า แบบสอบถามมีความเชื่อมั่น (Cronbach's Alpha Coefficient) เท่ากับ 0.905 ในขณะที่เครื่องมือสำหรับการวิจัยเชิงคุณภาพคือแบบสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง (Semi-Structured Interviews)

การวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิจัยเชิงปริมาณ ผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปโดยใช้สถิติพื้นฐาน ได้แก่ ค่าความถี่ (Frequency) ค่าร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean) ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) ค่าสัมประสิทธิ์การกระจาย (Coefficient of Variation) ค่าความเบ้ (Skewness) และค่าความโด่ง (Kurtosis) หลังจากนั้นตรวจสอบความตรงเชิงโครงสร้างของตัวแปรแฝงโดยวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน (Confirmatory Factor

Analysis: CFA) เพื่อทดสอบว่าตัวแบบสมการในแต่ละองค์ประกอบมีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์หรือไม่โดยใช้วิธีการสถิติ KMO และ Bartlett's Test of Sphericity หลังจากนั้นทดสอบตัวแบบอิสลามโอฟีเบียในประเทศไทยด้วยการวิเคราะห์ตัวแบบสมการโครงสร้าง (SEM) โดยประเมินความกลมกลืนของตัวแบบกับข้อมูลประจักษ์ด้วยการพิจารณาจากค่าสถิติวัดระดับความสอดคล้อง ได้แก่ ดัชนีวัดระดับความกลมกลืน (Goodness of Fit Index: GFI) ดัชนีวัดระดับความกลมกลืนเปรียบเทียบ (Comparative Fit Index: CFI) ค่าดัชนีวัดระดับความเหมาะสมพอดีอิงเกณฑ์ (Normed Fit Index: NFI) ดัชนีค่ารากของค่าเฉลี่ยกำลังสองของความคลาดเคลื่อนโดยประมาณ (Root Mean Square Error of Approximation: RMSEA) ดัชนีความสอดคล้องเปรียบเทียบของ Tucker-Lewis (Tucker-Lewis Index: TLI) ค่าไค-สแควร์สัมพัทธ์ (Relative Chi-Square: X^2/df) และค่าสหสัมพันธ์พหุคูณกำลังสอง (Square Multiple Correlation: R^2) ในการวิจัยเชิงคุณภาพ ผู้วิจัยใช้การวิเคราะห์เชิงเนื้อหา (Content Analysis) และทำการสังเคราะห์ข้อมูล (Synthesis) มาผสมผสานข้อมูลการวิจัยเชิงปริมาณ เพื่อยืนยันตัวแบบอิสลามโอฟีเบียในประเทศไทย

ผลการวิจัย

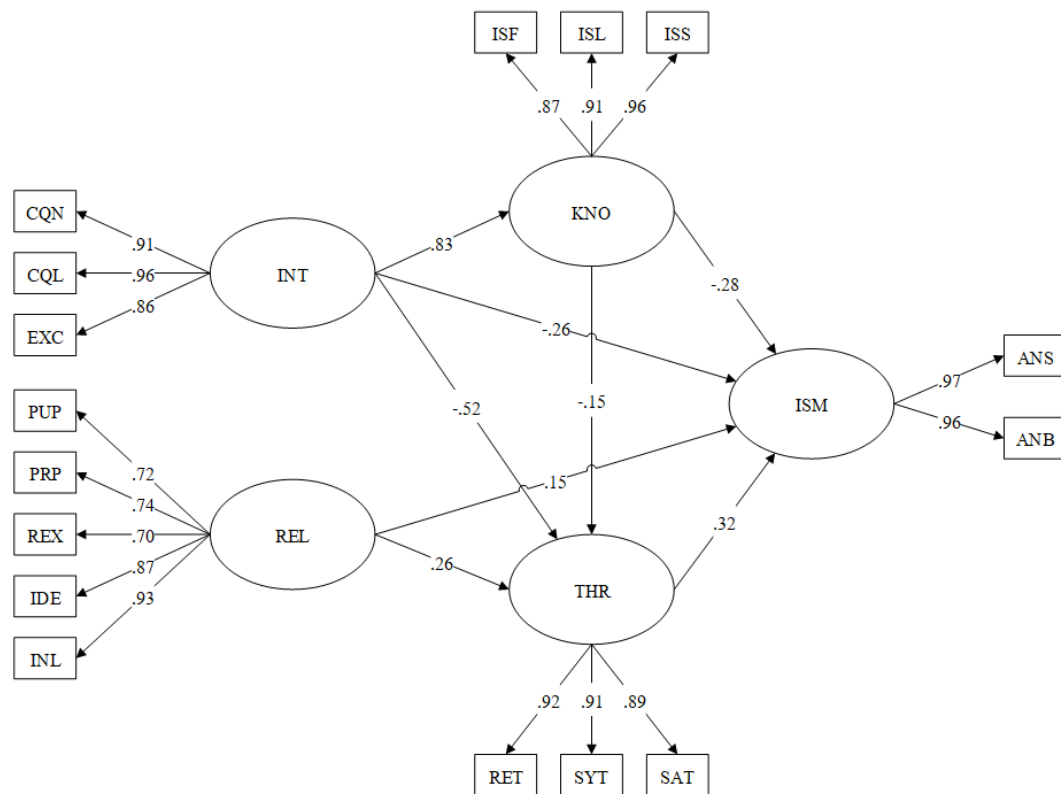
จากวัตถุประสงค์ข้อ 1 ในการพัฒนาตัวแบบสมการโครงสร้างอิสลามโอฟีเบียในประเทศไทย ผู้วิจัยสามารถอธิบายผลการวิจัยได้ดังนี้

การวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน (Confirmatory Factor Analysis: CFA)

ผู้วิจัยได้ทำการตรวจสอบความสอดคล้องของตัวแบบสมการโครงสร้าง โดยผลการวิเคราะห์องค์ประกอบรวมทุกตัวแปรแฝงปรากฏว่าโมเดลมีความสอดคล้องกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์ ทั้งนี้พิจารณาได้จากค่า $X^2 = 76.637$, $X^2/df = 1.179$, $df = 65$, $p = .153$, $GFI = .982$, $CFI = .999$, $NFI = .991$, $RMSEA = .019$ และ $TLI = .998$ เมื่อพิจารณาจากการวิเคราะห์องค์ประกอบพบว่า ตัวบ่งชี้มีน้ำหนักองค์ประกอบระหว่าง .50 ถึง .91 และทุกตัวแปรบ่งชี้มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 แสดงว่าตัวบ่งชี้ทุกตัวเป็นตัวบ่งชี้ที่สำคัญของโมเดลอิสลามโอฟีเบียในประเทศไทย

การวิเคราะห์โมเดลสมการโครงสร้าง (SEM)

ผู้วิจัยได้ทำการวิเคราะห์โมเดลสมการโครงสร้างตามแนวคิด ทฤษฎี และสมมติฐาน จนเป็นโมเดลสมมติฐาน (Hypothesized model) จากนั้นทำการปรับโมเดลตามที่โปรแกรมแนะนำจนได้โมเดลที่มีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ที่เรียกว่าโมเดลปรับแก้ (Adjusted model) ผ่านเกณฑ์ที่กำหนดไว้ทุกดัชนี ซึ่งพิจารณาได้จากค่า $X^2 = 85.372$, $X^2/df = 1.261$, $df = 68$, $p = .072$, $GFI = .980$, $CFI = .998$, $NFI = .990$, $RMSEA = .023$ และ $TLI = .996$) และตัวแปรในโมเดลสามารถอธิบายความแปรปรวนของอิสลามโอฟีเบียได้ร้อยละ 81 จึงสรุปได้ว่าตัวแบบที่พัฒนาขึ้นมีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐาน ทำให้ได้ตัวแบบสมการโครงสร้างที่ปรับปรุงสมบูรณ์แล้วดังภาพที่ 2

ภาพที่ 2 แสดงตัวแบบสมการโครงสร้างอิสลามโฝเบียในประเทศไทยที่ปรับปรุงสมบูรณ์แล้ว
การวิเคราะห์ขนาดอิทธิพลของตัวแปรในโมเดลเชิงสาเหตุ

ต่อมาผู้วิจัยได้ทำการวิเคราะห์เส้นทางอิทธิพลระหว่างตัวแปรทั้งหมด ทำให้ได้ค่าอิทธิพลความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรทั้งทางตรง ทางอ้อมและโดยรวม ผลการวิเคราะห์นำเสนอได้ ดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ผลการวิเคราะห์ขนาดอิทธิพลของตัวแปร

ตัวแปรผล ตัวแปรเหตุ	อิสลามโฝเบีย (ISM)		
	DE	IE	TE
การติดต่อระหว่างกลุ่ม (INT)	-0.261**	-0.444**	-0.705**
ความเคร่งศาสนาพุทธ (REL)	0.155**	0.085**	0.240**
ความรู้เกี่ยวกับอิสลาม (KNO)	-0.284**	-0.048**	-0.332**
ภัยคุกคามระหว่างกลุ่ม (THR)	0.323**	-	0.323**

หมายเหตุ : **p < 0.01

ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์โครงสร้างเชิงเส้นของโมเดลปรับแก้ พบว่า อิสลามโฝเบียได้รับอิทธิพลทางตรง (DE) จากภัยคุกคามระหว่างกลุ่มมากที่สุด รองลงมาคือ ความรู้เกี่ยวกับอิสลาม การติดต่อระหว่างกลุ่ม และความเคร่งศาสนาพุทธตามลำดับ ส่วนอิสลามโฝเบียได้รับอิทธิพลทางอ้อม (IE) จากการติดต่อระหว่างกลุ่มมากที่สุด รองลงมาคือ ความเคร่งศาสนาพุทธ และความรู้เกี่ยวกับอิสลามตามลำดับ นอกจากนี้พบว่าอิสลามโฝเบียได้รับอิทธิพลรวม (TE) จากการติดต่อระหว่างกลุ่มมากที่สุด รองลงมาคือความรู้เกี่ยวกับอิสลาม ภัยคุกคามระหว่างกลุ่ม และความเคร่งศาสนาพุทธตามลำดับ

ในส่วนของการวิจัยเชิงคุณภาพพบว่าตัวแปรสำคัญที่จะต้องมุ่งเน้นและดำเนินการมากที่สุด คือ ด้านการรับรู้ภัยคุกคามระหว่างกลุ่ม ที่ต้องมีการแทรกแซง ป้องกัน ส่งเสริมที่ชัดเจน เช่น การดำเนินปรับเปลี่ยนและสร้างอัตลักษณ์มุสลิมใหม่ การสร้างและจัดระบบพื้นที่กลางชุมชน และการส่งเสริมการจัดทำ

ประวัติศาสตร์ชุมชนร่วมกัน รองลงมาได้แก่ ด้านความรู้เกี่ยวกับอิสลาม เช่น การดำเนินการปรับปรุงหลักสูตร และการจัดการเรียนการสอนเพื่อป้องกันการให้ข้อมูลหรือความรู้เกี่ยวกับศาสนาอิสลามและชาวมุสลิมที่ไม่ถูกต้อง และสุดท้ายคือ ด้านการติดต่อระหว่างกลุ่ม เช่น การใช้กระบวนการยุติธรรมทางเลือก การจัดตั้งศูนย์ประสานงานชาวไทยพุทธและมุสลิมในพื้นที่ตึงเครียด และการส่งเสริมการจัดกิจกรรมที่สอดคล้องกับวิถีชีวิตชุมชน และเรื่องสุดท้ายคือ ด้านความเคร่งศาสนาพุทธ เช่น การเฝ้าระวังกลุ่มเครือข่ายองค์กรปกป้องพระพุทธศาสนาต่าง ๆ ในการให้ข้อมูลที่บิดเบือนความจริง และการป้องกันองค์กรพุทธชาตินิยมสุดโต่งในการปลุกระดมให้ใช้ความรุนแรงกับชาวมุสลิม

จากวัตถุประสงค์ในการวิจัยข้อที่ 2 การนำเสนอแนวทางการลดกระแสอิสลามโฝเปียในประเทศไทย ผู้วิจัยพบว่าผลการวิจัยสนับสนุนตามทฤษฎีที่ได้ทำการศึกษาอย่างชัดเจนว่าการลดกระแสอิสลามโฝเปียในประเทศไทย ควรให้น้ำหนักกับปัจจัยด้านการรับรู้ภัยคุกคามระหว่างกลุ่มมากที่สุด รองลงมาเป็นด้านความรู้เกี่ยวกับอิสลาม ด้านการติดต่อระหว่างกลุ่ม และด้านความเคร่งศาสนาพุทธ เนื่องจากมีอิทธิพลทางตรงและทางอ้อมต่ออิสลามโฝเปียในประเทศไทย

อภิปรายผล

ผลการวิจัยตามวัตถุประสงค์ข้อที่ 1 พบว่าตัวแบบสมการโครงสร้างที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้นจากการทบทวนวรรณกรรมนั้นมีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์อยู่ในเกณฑ์ดีมาก และจากผลการทดสอบสมมติฐาน ผู้วิจัยสามารถสรุปได้ดังรายละเอียดต่อไปนี้

ตัวแปรการติดต่อระหว่างกลุ่ม (intergroup contact) นั้นพบว่ามีอิทธิพลต่ออิสลามโฝเปียอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ โดยเป็นอิทธิพลเชิงลบ ซึ่งหมายความว่ายิ่งระดับของการติดต่อระหว่างกลุ่มเพิ่มมากขึ้นเท่าใด ก็จะทำให้กระแสอิสลามโฝเปียหรือความหวาดกลัวอิสลามลดลง ผลการทดสอบสมมติฐานนี้มีความสอดคล้องกับงานวิจัยของ Abrams et al. (2017); González et al. (2008) และ Gravelle (2021) ที่กล่าวว่าการติดต่อระหว่างกลุ่มทั้งทางตรงและทางอ้อมได้รับการพิสูจน์แล้วว่าเป็นกลไกหลักที่มีประสิทธิภาพในการลดอคติ และยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ Pettigrew et al. (2006); Pettigrew et al. (2011); Pickel & Öztürk (2018) และ Turner et al. (2008) ที่สนับสนุนสมมติฐานการติดต่อระหว่างกลุ่มว่าสามารถลดอคติต่อชาวมุสลิม แม้จะต้องเผชิญกับภัยคุกคามที่เป็นรูปธรรม

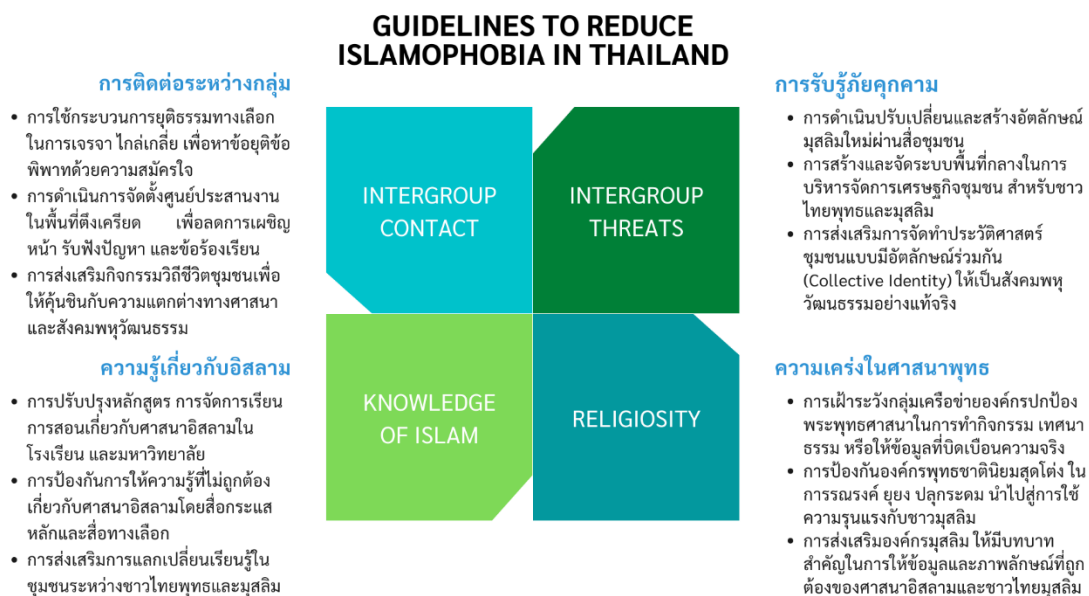
ในขณะที่ตัวแปรความเคร่งศาสนาพุทธ (religiosity) จากการศึกษาค้นคว้าพบว่ามีอิทธิพลต่ออิสลามโฝเปียอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติเช่นเดียวกัน โดยเป็นอิทธิพลเชิงบวก ซึ่งสามารถอธิบายได้ว่ายกระดับความเคร่งศาสนาของบุคคลเพิ่มมากขึ้นเท่าใด ก็จะทำให้กระแสอิสลามโฝเปียหรือความหวาดกลัวอิสลามเพิ่มมากขึ้นด้วยเท่านั้น โดยผลการทดสอบสมมติฐานนี้มีความสอดคล้องกับงานวิจัยของ Brambilla et al. (2013); Ciftci (2012); Croucher et al. (2014); Huber & Yendell (2019) และ Yendell & Huber (2020a; 2020b) ที่พบว่าความเคร่งศาสนา นั้น เมื่อประกอบกับมุมมองนิกายรากฐานนิยมที่มีความเคร่งครัด มีความเชื่อมโยงอย่างชัดเจนกับความหวาดกลัวอิสลาม สนับสนุนสมมติฐานที่ว่าความเคร่งศาสนาส่วนบุคคลที่สูงมีความสัมพันธ์กับทัศนคติเชิงลบต่อศาสนาอิสลามมากขึ้น

ยิ่งไปกว่านั้น ในการศึกษาค้นคว้าพบว่าตัวแปรความรู้เกี่ยวกับอิสลาม (knowledge of Islam) มีอิทธิพลต่ออิสลามโฝเปียอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ โดยเป็นอิทธิพลเชิงลบ โดยสามารถอธิบายได้ว่าหากบุคคลมีความรู้เกี่ยวกับศาสนาอิสลามหรือชาวมุสลิมมากเท่าใด ก็จะทำให้กระแสอิสลามโฝเปียหรือความหวาดกลัวอิสลามลดลงนั่นเอง ซึ่งผลวิจัยนี้สอดคล้องกับงานวิจัยของ Ciftci (2012); Dunn (2004; 2005); Mansouri & Vergani (2018); (Novotný & Polonský (2011) ; O'Donnell, Davis, & Ewart (2017) และ O'Donnell,

Ewart & Alston-Knox (2017) ที่กล่าวว่า ความรู้ที่มากขึ้นเกี่ยวกับศาสนาอิสลามเชื่อมโยงกับการรับรู้ภัยคุกคามที่น้อยลง และส่งผลให้อคติที่มีต่อชาวมุสลิมลดลงด้วย

สำหรับตัวแปรภัยคุกคามระหว่างกลุ่ม (Intergroup Threats) ผลการวิจัยพบว่ามีอิทธิพลต่ออิสลามโฟเบียอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ โดยเป็นอิทธิพลเชิงบวก ซึ่งสามารถอธิบายได้ว่าหากบุคคลมีการรับรู้ถึงภัยคุกคามจากศาสนาอิสลามหรือชาวมุสลิม ไม่ว่าจะเป็นจริงหรือไม่ก็ตาม เพิ่มมากขึ้นเท่าใด ก็จะมีกระแสอิสลามโฟเบียหรือความหวาดกลัวอิสลามเพิ่มมากขึ้นเท่านั้น ซึ่งผลวิจัยนี้สอดคล้องกับงานวิจัยของ Croucher et al. (2014) ; Makashvili et al. (2018) ; Tahir et al. (2019) และ Uenal (2016a; 2016b) ที่กล่าวว่า การรับรู้ถึงภัยคุกคามระหว่างกลุ่มเกี่ยวข้องกับความหวาดกลัวอิสลาม โดยส่งผลกระทบต่ออคติต่อชาวมุสลิมกับความรู้สึกรู้สึกต่อต้านอิสลาม

ภาพที่ 3 แสดงแผนภาพแนวทางในการลดกระแสอิสลามโฟเบียในประเทศไทย

ผลการวิจัยตามวัตถุประสงค์ข้อที่ 2 ของการวิจัยในการพัฒนาแนวทางในการลดกระแสอิสลามโฟเบียในประเทศไทยนั้น ผู้วิจัยนำเสนอแผนภาพแนวทางในการลดกระแสอิสลามโฟเบียในประเทศไทย เพื่อใช้ประกอบในการกำหนดแนวทางดำเนินงานที่เน้นย้ำถึงความสำคัญของการดำเนินการเชิงกลยุทธ์ในการลดความหวาดกลัวอิสลาม ดังแสดงในรูปที่ 3 ทั้งนี้ แนวปฏิบัติเหล่านี้จัดทำขึ้นเพื่อให้หน่วยงานของรัฐหรือหน่วยงานภาครัฐที่เกี่ยวข้องนำไปใช้ โดยเน้นที่ประโยชน์ของการส่งเสริม การแทรกแซง และกลยุทธ์การป้องกัน แนวทางหลักได้แก่

(1) ดำเนินโครงการการศึกษาที่ส่งเสริมเจตคติเชิงบวกและตอบรับต่อความหลากหลายทางวัฒนธรรม (Multiculturalism)

(2) อำนวยความสะดวกโอกาสในการสร้างโอกาส หรือการเปิดพื้นที่สาธารณะให้เกิดการติดต่อเชิงบวก มีการปฏิสัมพันธ์เชิงบวกเพื่อสร้างและจัดการผลประโยชน์ร่วมกันระหว่างสมาชิกของกลุ่มชุมชนที่หลากหลาย

(3) การแทรกแซงเพื่อลดทอนขบวนการกีดเซาะบ่อนทำลายศาสนาอิสลาม โดยเฉพาะจากกลุ่มพุทธศาสนิกชนหัวรุนแรงในการสร้างวาทกรรมต่อต้านศาสนาอิสลามและชาวมุสลิม และสุดท้าย

(4) มุ่งเน้นไปที่การป้องกันหรือลดการรับรู้เชิงลบ โดยเฉพาะอย่างยิ่งที่เกิดจากการเล่าเรื่องเกี่ยวกับภัยคุกคามที่ไม่มีมูลหรือเกินจริง ซึ่งเผยแพร่โดยสื่อกระแสหลักและสื่อรอง

โดยมาตรการเหล่านี้มีจุดมุ่งหมายร่วมกันเพื่อแก้ไขและลดความเข้มข้นของความหวาดกลัวอิสลามในประเทศไทย โดยเน้นย้ำถึงแนวทางที่หลากหลายซึ่งรวมถึงการศึกษา การมีส่วนร่วมของชุมชนเชิงบวก การแทรกแซงเชิงวิพากษ์วิจารณ์ และการแก้ไขการรับรู้ภัยคุกคามที่เกิดจากการเข้าใจผิด

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียต่าง ๆ เช่น หน่วยงานของรัฐ และองค์กรพัฒนาเอกชนที่รับผิดชอบด้านสิทธิมนุษยชน ศาสนา และนโยบายพหุวัฒนธรรม สามารถใช้ผลการวิจัยเพื่อนี้เพื่อพัฒนากลยุทธ์และนโยบายและออกแบบโครงการเพื่อต่อสู้กับความหวาดกลัวอิสลาม โดยมุ่งสร้างความตระหนักรู้ ส่งเสริมความเข้าใจ การไม่แบ่งแยกทางศาสนา และส่งเสริมความอดทนในหมู่ชุมชนศาสนาต่าง ๆ ในประเทศไทย

2. ควรมีการนำผลการวิจัยนี้ไปศึกษาเพิ่มเติมในกลุ่มประชากรที่หลากหลาย ในบริบทของพื้นที่อื่น ๆ ของประเทศไทย ว่าผลที่ได้มีความเหมือนหรือแตกต่างกับงานวิจัยนี้หรือไม่ และศึกษาเพิ่มเติมในรูปแบบของการวิเคราะห์ด้วยวิธีศึกษาระยะยาว (longitudinal study) เพื่อให้เข้าใจว่าอิสลามโอเพียมีการปรับเปลี่ยนอย่างไรในระยะยาว

3. ควรมีการศึกษาวิจัยเพิ่มเติมเพื่อปรับปรุงหรือพัฒนามาตรวัดสำหรับตัวแปรให้มีความเหมาะสมกับบริบทของสังคม เศรษฐกิจ ค่านิยม และวัฒนธรรมของสังคมไทยอย่างแท้จริง

เอกสารอ้างอิง

- เอกรินทร์ ต่วนศิริ และ อันวาร์ กอมะ. (2562). ความสัมพันธ์ที่เปราะบางระหว่างชาวพุทธและมุสลิมในสังคมไทย. *วารสารอิสลามศึกษา มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์*, 10(2), 14-26
- Abrams, D., Van de Vyver, J., Houston, D. M., & Vasiljevic, M. (2017). Does terror defeat contact? Intergroup contact and prejudice toward Muslims before and after the London bombings. *Peace and Conflict: Journal of Peace Psychology*, 23(3), 260-268.
- Allport, G. W. (1954). *The Nature of Prejudice*. Cambridge, MA: Addison-Wesley.
- Allport, G. W., & Ross, J. M. (1967). Personal Religious Orientation and Prejudice. *Journal of Personality and Social Psychology*, 5, 432-443.
- Alston, J. P. (1975). Three measures of current levels of religiosity. *Journal for the Scientific Study of Religion*, 14(2), 165-168.
- Brambilla, M., Manzi, C., Regalia, C., & Verkuyten, M. (2013). Religiosity and prejudice: different patterns for two types of religious internalization. *The Journal of Social Psychology*, 153(4), 486-492.
- Ciftci, S. (2012). Islamophobia and threat perceptions: Explaining anti-Muslim sentiment in the West. *Journal of Muslim Minority Affairs*, 32(3), 293-309.
- Croucher, S. M., Galy-Badenas, F., & Ruotsalainen, M. (2014). Host culture acceptance, religiosity, and the threat of Muslim immigration: An integrated threat analysis in Spain. *Journal of Intercultural Communication*, 35, 3.

- Doger, G. K., & Ali, R. (2023, February 3). *Islamophobia should be criminal offense, says Malaysian official*. Retrieved April 27, 2023, from <https://www.aa.com.tr>
- Dunn, K. M. (2004). *Attitudes Towards Islam in Australia. Report for the Australia-Indonesia Institute*. Geography Department, University of New South Wales.
- Dunn, K. M. (2005). Australian public knowledge of Islam. *Studia Islamika*, 12(1), 1-32.
- Dunn, K. M., Sharples, R., Diallo, T., Derbas, A., Vergani, M., McGarty, C., Elias, A. (2020). *Understanding Victorians' Varied Attitudes Towards Muslims*. Sydney: Western Sydney University.
- Fugard, A. J. B., & Potts, H. W. W. (2015). Supporting thinking on sample sizes for thematic analyses: A quantitative tool. *International Journal of Social Research Methodology: Theory & Practice*, 18(6), 669–684.
- González, K. V., Verkuyten, M., Weesie, J., & Poppe, E. (2008). Prejudice towards Muslims in the Netherlands: Testing integrated threat theory. *British Journal of Social Psychology*, 47(4), 667-685.
- Gravelle, T. B. (2021). Explaining Islamophobia in Australia: Partisanship, intergroup contact, and local context. *Australian Journal of Political Science*, 56(2), 132-152.
- Hair, J. F., Black, W. C., Babin, B. J., & Anderson, R. E. (2018). *Multivariate Data Analysis* (8thed.). Boston: Cengage.
- Huber, S., & Yendell, A. (2019). Does religiosity matter?: explaining right-wing extremist attitudes and the vote for the Alternative for Germany (AfD). *Religion and society in Central and Eastern Europe*, 12(1), 63–82.
- Islam, M. R., & Hewstone, M. (1993). Dimensions of contact as predictors of intergroup anxiety, perceived out- group variability, and out- group attitude: an integrative model. *Personality and Social Psychology Bulletin*, 19, 700-710.
- Kanamori, Y. (2019). The effects of intergroup contact on intergroup anxiety and transgender prejudice: An examination using structural equation modeling (Order No. 13903076). *ProQuest Dissertations & Theses Global*. Retrieved from <https://www.proquest.com/dissertations-theses/effects-intergroup-contact-on-anxiety-transgender/docview/2308215328/se-2?accountid=28710>
- Kenny, P. (2021, March 4). *Anti-Muslim hatred at 'epidemic' proportions: UN expert*. Retrieved April 27, 2023, from <https://www.aa.com.tr>
- Lee, S. A., Gibbons, J. A., Thompson, J. M., & Timani, H. S. (2009). The Islamophobia Scale: Instrument development and initial validation. *International Journal for the Psychology of Religion*, 19(2), 92-105.
- Makashvili, A., Vardanashvilia, I., & Javakhishvilia, N. (2018). Testing intergroup threat theory: Realistic and symbolic threats, religiosity and gender as predictors of prejudice. *Europe's Journal of Psychology*, 14(2), 464–484.
- Mansouri, F., & Vergani, M. (2018). Intercultural Contact, Knowledge of Islam, and Prejudice Against Muslims in Australia. *International Journal of Intercultural Relations*, 66, 85-94.

- Munniksma, A., Stark, T. H., Verkuyten, M., Flache, A., & Veenstra, R. (2013). Extended intergroup friendships within social settings: The moderating role of initial outgroup attitudes. *Group Processes & Intergroup Relations*, 16(6), 752–770.
- Novotný, J., & Polonský, F. (2011). The level of knowledge about Islam and perception of Islam among Czech and Slovak university students: Does ignorance determine subjective attitudes? *Sociológia*, 43(6), 674-696.
- O'Donnell, K., Davis, R., & Ewart, J. (2017). Non-Muslim Australians' knowledge of Islam: Identifying and rectifying knowledge deficiencies. *Journal of Muslim Minority Affairs*, 37(1), 41-54.
- O'Donnell, K., Ewart, J., & Alston-Knox, C. (2017). Baseline knowledge of Islam and Muslims: A study of Australian government crisis communication officials. *Salus Journal*, 5(2), 16-35.
- Organisation of Islamic Cooperation. (2008). *1st OIC Observatory Report on Islamophobia*. Saudi Arabia: The OIC Islamophobia Observatory.
- Pettigrew, T. F., & Tropp, L. R. (2006). A Meta-analytic Test of Intergroup Contact Theory. *Journal of Personality and Social Psychology*, 90, 751–783.
- Pettigrew, T. F., Tropp, L. R., Wagner, U., & Christ, O. (2011). Recent advances in intergroup contact theory. *International Journal of Intercultural Relations*, 35(3), 271-280.
- Pickel, G., & Öztürk, C. (2018). Islamophobia without Muslims? The “Contact Hypothesis” as an explanation for anti-Muslim attitudes – Eastern European societies in a comparative perspective. *Journal of Nationalism, Memory & Language Politics*, 12(2), 163-191.
- Runnymede Trust. (1997). *Islamophobia: A Challenge for Us All*. London: Runnymede Trust.
- Stephan, W. G., Ybarra, O., & Morrison, K. R. (2009). Intergroup threat theory. In T. D. Nelson (Ed.), *Handbook of prejudice, stereotyping, and discrimination* (43-59). Mahwah, NJ: Lawrence Erlbaum.
- Tahir, H., Kunst, J. R., & Sam, D. L. (2019). Threat, anti-Western hostility and violence among European Muslims: The mediating role of acculturation. *International Journal of Intercultural Relations*, 73, 74-88.
- Tausch, N., Hewstone, M., & Roy, R. (2009). The relationships between contact, status and prejudice: An integrated threat theory analysis of Hindu-Muslim relations in India. *Journal of Community & Applied Social Psychology*, 19(2), 83-94.
- Turner, R., Hewstone, M., Voci, A., & Vonofakou, C. (2008). A test of the extended intergroup contact hypothesis: the mediating role of intergroup anxiety, perceived ingroup and outgroup norms, and inclusion of the outgroup in the self. *Journal of Personality and Social Psychology*, 95(4), 843-860.
- Uenal, F. (2016a). Disentangling Islamophobia: The differential effects of symbolic, realistic, and terroristic threat perceptions as mediators between social dominance orientation and Islamophobia. *Journal of Social and Political Psychology*, 4(1), 66–90.

- Uenal, F. (2016b). The “Secret Islamization” of Europe: Exploring integrated threat theory for predicting Islamophobic conspiracy stereotypes. *International Journal of Conflict and Violence*, 9(1), 93-108.
- Yendell, A., & Huber, S. (2020a). Negative views of Islam in Switzerland with special regard to religiosity as an explanatory factor. *Journal for Religion, Society and Politics*, 4, 81–103.
- Yendell, A., & Huber, S. (2020b). The relevance of the centrality and content of religiosity for explaining Islamophobia in Switzerland. *Religions*, 11(3), 129.